

HRVATSKI ROMANTIZAM

(1830. do 1860.)

ILIRSKI POKRET

1813. Maksimilijan Vrhovac: *Poziv na sve duhovne pastire svoje domovine*
1815. Antun Mihanović: *Reč domovini od hasnovitosti pisanja vu domorodnom jeziku*
1830. Ljudevit Gaj: *Kratka osnova horvatsko-slavenskoga pravopisanja*
1832. Janko Drašković: *Disertacija*
1835. *Novine horvatske* s prilogom *Danica horvatska, slavonska i dalmatinska* objavljena *Horvatska domovina*
1836. *Ilirske narodne novine* s prilogom *Danica ilirska*
1840. raskol među ilircima (uloga knjiž.)
1842. časopis *Kolo*; osnovana *Matica ilirska*
1843. *zabrana ilirskoga imena*
1851. uvođenje Bachova apsolutizma

Petar Preradović

(zbirke: *Prvenci, Nove pjesme*)

1844. u časopisu *Zora dalmatinska* objavio budnicu *Zora puca, bit će dana antologijske pjesme*
- *Putnik* (alegorija)
 - *Rodu o jeziku* (oda)
 - *Jezik roda moga* (oda)
 - *Mrtva ljubav, Ljudsko srce* (refleksivne)
 - *Pjesnik* (programatska)

razdoblje u povijesti književnosti unutar kojega se odvijaju i isprepliću dva pokreta

NACIONALNA OBILJEŽENOST STILA

+

TIPIČNA OBILJEŽJA EUROPSKOG ROMANTIZMA

LIRIKA

- **DOMOLJUBNA POEZIJA:**

budnice

Ljudevit Gaj – *Horvatov sloga i*

zjedinjenje (Još Horvatska ni propala)

Antun Mihanović – *Horvatska domovina*

davorije

Dimitrija Demeter – *Pjesma Hrvata*

- **LJUBAVNA POEZIJA**

Stanko Vraz – *Đulabije*

- **REFLEKSIVNA POEZIJA**

Petar Preradović, Stanko Vraz

EPIKA

- u stihu

Ivan Mažuranić: *Smrt Smail-age Čengića*

PUTOPIŠNA PROZA

- Matija Mažuranić: *Pogled u Bosnu*

- Antun Nemčić: *Putositnice*

DRAMA

- Dimitrija Demeter: *Teuta*

- Ivan Kukuljević Sakcinski: *Juran i Sofija*

HRVATSKI NARODNI PREPOROD

- odvija se usporedno s romantizmom;
- ilirski je pokret njegova razvojna etapa;
- pretvorba Hrvatske u nacionalnu građansku državu;
- borba za nacionalni identitet i ujedinjenje
- stvaranje hrvatskoga standardnoga jezika kao najvažnijega sredstva tog ujedinjenja

Ljudevit Gaj

(jezikoslovac)

Kratka osnova

horvatsko-slavenskoga pravopisanja

Budim, 1830.

- prijedlog zajedničke grafije
- njemački jezik i hrvatski jezik (kajkavsko narječje)
- uzor: *Pavao Ritter Vitezović* (1 glas = 1 slovo)
- **prijedlog:** pisanje palatala kao jednoslova s **tildom: č, ž, š, đ, ĝ, ĩ, ñ**

Pravopisz (članak, 1835.) – za sve Ilire

- **zamjenjuje tildu kvačicom: č, ž, š**
- **dvoslovi za đj, gj, lj, nj** (zarez umjesto točke)
- uvodi grafem **ć** iz poljskoga jezika
- predlaže **ě** (rogato e) za **refleks jata** (ije/je/e/i)
- prvi tekst objavljen novim slovopisom: *Horvatska domovina*

1836. Vjekoslav Babukić: *Osnova slovnice slavjanske narječja ilirskoga* (ilirski gramatika)